

מ"י 60613/11/21 - משטרת ישראל נגד סרגיי שבצ'נקו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

מ"י 60613-11-21 משטרת ישראל נ' שבצ'נקו

לפני כבוד השופט שאול אבינור
המבקשת (המשיבה):

משטרת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד ארתור קרפוב

נגד

החשוד (המבקש):

סרגיי שבצ'נקו
ע"י ב"כ עו"ד איתמר סיון

החלטה

1. לפניי בקשה מטעם החשוד (להלן - המבקש) לפיצויים בשל מעצר, לפי הוראות סעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן - חוק המעצרים). תחילה נתבקשו בבקשה פיצויים בגין מעצר-שווא (ר' בבקשה מס' 4), ולאחר מכן גם בגין הוצאות ההגנה, לרבות ההוצאות שהוצאו לשם ייצוג המבקש בבקשות להשבת הטלפון הנייד שנתפס, גניזת התיק ושינוי עילת הגניזה (ר' בבקשה מס' 5).

2. להבהרת הרקע לבקשה יציגו, בפתח הדברים, עניינים אלה:

(א) המבקש, יליד שנת 1976, נעצר ביום 24.11.2021 בשעה 15:10 לערך, בחשד להטרדת קטינה-ילדה בת 12 שנים ופגיעה בפרטיותה; הטרדה שלפי החשד בוצעה יומיים לפני כן (ביום 22.11.2021 בסביבות השעה 15:00) באזור שכונת תל כביר בתל אביב (להלן - השכונה). מעצרו של המבקש הוארך בהחלטת הקצין הממונה בתחנה והוא הובא לדיון בבית המשפט למחרת היום (25.11.2021); כאשר בתום הדיון החליט בית המשפט לשחררו בערובה

ובתנאים.

- (ב) המבקש - שלדבריו במועד האירוע הלך ברגל מעבודתו, כאשר "פתאום החלטתי להסתובב במקום (בשכונה - ש.א.) אולי לשכור דירה"^[1] (בהודעתו, שורה 9) - נתקל (ללא מגע) בקטינה, אשר ירדה לבדה מהאוטובוס בדרכה חזרה מבית הספר לביתה. המבקש אישר כי הלך לקראת הקטינה, אך טען כי היה זה במקרה. עוד אישר המבקש כי לאחר שחלף על פני הקטינה הוא שינה את כיוון הליכתו והחל ללכת אחריה, כאשר לדבריו: "ככה אני, לא התכוונתי לעשות לה כלום" (בהודעתו, שורה 27), והוסיף "הסתובבתי, אבל סתם, לא בגלל הילדה. לא עשיתי כלום... אסור לעשות את זה?"
- (ג) אישה המתגוררת בשכונה (להלן - השכנה) יצאה לטיול עם הכלב שלה והבחינה במעשי המבקש. או אז הסתתר המבקש, תחילה מאחורי ביתן ואחר כך בשיחים. בהמשך הדברים - ולאחר שהשכנה ניסתה לצלם אותו - הסתיר המבקש את פניו ואף ברח מהמקום בריצה.
- (ד) המבקש אותר ונעצר, כאמור, רק יומיים לאחר המעשה. יוטעם, כי הסברו של המבקש לחשדות כלפיו היה: "אני הולך מוזר ונראה מוזר" (בהודעתו, שורה 40 וכן ר' שורה 13). כשנאמר למבקש שהיה מקרה נוסף באותו שבוע, בו הוא עקב אחר אישה צעירה, השיב הלה: "לא זכור לי, אני נראה מוזר והולך מוזר, אבל לא עוקב אחרי אף אחד" (בהודעתו, שורה 34).

א. עיקר חומרי החקירה שבתיק החקירה:

3. חומרי החקירה בתיק כוללים הודעות שנגבו מהמבקש (החשוד דאז) - הודעה שעיקריה כבר צוינו לעיל - וכן מהשכנה ומהקטינה.
4. בהודעתה (מיום 25.11.2021) מסרה השכנה כי במועד האירוע היא הלכה לטיול עם הכלב שלה, כאשר מדובר בזמן שבו הילדים חוזרים לבתיהם. לדבריה, "אני קולטת אותו הולך אחרי ילדה, לשנייה חשבתי שזה אבא שלה. אבל משהו בהליכה שלו היה מוזר והוא לא הפסיק להסתכל עליי..." (בהודעתה, בהמשך שורה 1). כאשר הילדה והמבקש הגיעו למקטע בו יש ביתן נטוש של העירייה, חשה השכנה שעליה להתערב. כשהתקרבה וראתה את הילדה "אמרתי לה ילדה בואי לפה, היא נבהלה, שאלתי אם הוא עשה לה משהו. והוא בינתיים הגיע לכיוון שלה, ראה אותי ופנה אחורה. הסתיר את עצמו בביתן הזה. אמרתי לה בואי איתי והיא התחילה לבכות ולהגיד שהצלתי אותה והשם שלח אותי אליה. ילדה דתייה..." לאחר מכן שוחחה השכנה עם אמה של הילדה בטלפון ובמקביל בדקה היכן המבקש. הוא "הסתתר בין השיחים, התחלתי לקלל אותו יא סוטה... ואז הדלקתי מצלמה בטלפון והוא הסתיר את הפנים עם הידיים והתחיל לצעוק ברוסית ולהתלהם, נראה שיש לו בעיה נפשית, תפסתי תמונה טובה שלו ובאתי ללכת אחריו והוא ברח בריצה..." (שם).
5. הודעת הקטינה (מיום 24.11.2021) נגבתה בנוכחות אביה. הקטינה ציינה את גילה (12 שנים) ומסרה כי ביום האירוע חזרה לביתה מבית הספר, באוטובוס, תוך שציינה "הייתי לבד" (בהודעתה, שורה 1 בהמשך). לדבריה, היא שמה לב לכך שהמבקש "הסתובב ליד התחנה והסתכל לשלש... היה נראה כאילו הוא מחפש איזה בית ואז הוא התקדם לבניין 7, נכנס פנימה ואז יצא לקראתי... והוא נתקל בי". לדבריה, לא נוצר מגע פיזי ביניהם והיא לא הסתכלה לאן המבקש הלך,

עמוד 2

ואף הוסיפה: "אני כן ראיתי אותו והוא הסתכל למטה, אז אולי לא שם לב אליי, אני זיתי הצידה ועברתי" (שם).

לאחר מכן שוחחה השכנה עם הקטינה ו"היא הפחידה אותי, אמרה האם אני מכירה את האיש הזה עם [ה]קפוצ'ון... היא אמרה שהיא חושבת שהוא ע[ק]ב אחריי ועכשיו מתחב[א] בשיחים". הקטינה מסרה עוד, כי לאחר שהשכנה שאלה את המבקש מדוע עקב אחריה (אחרי הילדה), וניסתה לצלמו, אזי הלה: "הלך מהר בין הבניינים... כאשר היא צילמה אותו - הוא הס[ת]יר את הפנים עם היד".

הקטינה הוסיפה וציינה כי שכנה אחרת ראתה אותה מיד לאחר האירוע, ואמרה כי "גם מחפשת כנראה את אותו האדם שעשה משהו לבת שלה".

6. חומרי החקירה הנוספים בתיק כוללים, בין השאר, העתק מפוסט שהשכנה העלתה לפייסבוק השכונתי, לאחר שהמבקש נמלט כאמור ולא נתפס. בפוסט ציינה השכנה כי כתבה אותו משום שכולם רוצים לדעת פרטים על המבקש, שמסתובב בשכונה "ומסתבר שלא פעם תקף ילדות". השכנה תיארה בפוסט את האירוע, כפי שגם מסרה לאחר מכן בהודעתה כמפורט לעיל, ואף הוסיפה "משיחה עם הילדה הבנתי שהוא נצמד אליה והיא הצליחה לזוז". השכנה צירפה לפוסט תמונה של המבקש, הלבוש בקפוצ'ון, שאותה הצליחה לצלם ממרחק, לאחר שכאמור בתחילה ניסה המבקש להסתיר את פניו ממנה. השכנה תיארה עוד את בריחת המבקש וסריקה שערכו שוטרים שהגיעו למקום, כאשר כאמור המבקש לא נתפס. עוד הוסיפה השכנה: "להבנתי זה לא קרה פעם ראשונה... והוא כנראה מחכה שהבנות ירדו בהסעה".

7. כפי שעולה מחומרי החקירה הנוספים, המבקש אותר יומיים לאחר האירוע, לאחר שהתקבלו דיווחים על כך שהוא מסתובב בשכונה - הן למחרת, ביום 23.11.2021 (ר' דו"ח הפעולה של רס"ר גיא טוטיאן), והן ביום 24.11.2021 (ר' דו"ח הפעולה של רס"ר משה דני. ר' גם בשיחה למוקד 100 בה מתואר "הפדופיל" שברח מהשכונה). בסופו של דבר נעצר המבקש ביום 24.11.2021 בשעה 15:10 על ידי רס"ר ניסן יקוטי, כאשר בדו"ח המעצר צוין חשד ל"עשיית מעשה מגונה".

8. לאחר שהמבקש נלקח לתחנת המשטרה עניינו הובא לפני הקצין הממונה בתחנה, פקד יוסי משולם. המבקש הוזהר בכך שהוא חשוד בעבירה של פגיעה בפרטיות, הוזהר כי הקצין עומד להחליט בדבר מעצרו וכי הוא רשאי לטעון את טענותיו - אך לא אמר דבר. לאחר מכן החליט הקצין הממונה כי קיים יסוד סביר לחשד שהמבקש ביצע את העבירה וכי מתקיימות עילות מעצר בעניינו (שיבוש ומסוכנות), והורה על המשך המעצר (ר' ב"אסמכתא לכליאת בגיר - דו"ח קצין ממונה").

ב. בקשת המעצר שהוגשה לבית המשפט והמשך הטיפול בתיק:

9. המבקש נכלא אפוא והובא למחרת היום לבית המשפט, לדיון בבקשה שהגישה המשיבה להארכת תקופת מעצרו. לפני בית המשפט הוצג דו"ח מסכם, המתאר את עיקר הראיות ואת גרסת המבקש. בדו"ח צוין בין השאר כי המבקש לא נתן הסבר הגיוני לכך שהסתובב בשכונה - שכן הגם שהמבקש עובד בקרבת מקום, דרכו לביתו בבתים אינה עוברת בשכונה. עוד הוטעמה הכחשתו הראשונית של המבקש, כאשר בהמשך הודה בעובדות שהוטחו בו (שינוי כיוון ההליכה לאחר הילדה וכו'), והודגש החשש מקיומה של מתלוננת נוספת. בפעולות החקירה הנדרשות צוינו, בין השאר, הצורך בניסיון איתור המתלוננת הנוספת, בדיקת הטלפון הנייד של המבקש וגביית הודעה מאשתו. כמו כן

הודגש, גם בדברי הטוען במהלך הדיון, הצורך בעריכת בדיקה פסיכיאטרית, נוכח התנהגותו המוזרה של המבקש.

10. לאחר שבית המשפט שמע את חקירת הטוען וטיעוני הצדדים - לרבות טיעון ב"כ המבקש דאז כי הסתכלות פסיכיאטרית אינה יכולה להצדיק מעצר, כאשר בכל מקרה המבקש מוכן ללכת לבדיקה בעצמו בליווי בני משפחה - החליט בית המשפט לדחות את הבקשה להארכת תקופת המעצר והורה על שחרור המבקש בערובה ובתנאים. בית המשפט ציין, בהחלטתו, כי המבקש הלך באופן שנראה לאחרים מחשיד ונתקל בילדה בת 12, כאשר ככל הנראה החשד נוצר מהשכנה שהתעמתה עם המבקש, שגם ברח בעקבות כך. לרקע מהות העבירה בה הוחשד המבקש (פגיעה בפרטיות בלבד) והעובדה שהוא נעדר עבר פלילי, כאשר בית המשפט קבע כי מדובר ב"חשד נמוך ביותר" שאינו מצדיק מעצר והגעה לבית משפט, הורה בית המשפט על שחרור המבקש בערובה ובתנאים, דהיינו: התחייבות עצמית והתחייבות להתייצבות לחקירה ולבית המשפט לפי דרישה. עוד ציין בית המשפט, ובהדגשה, כי רשם לפניו "שהחשוד ילך באופן עצמאי לבדיקה", הגם שהוסיף כי לא מצא בתיק אינדיקציה המצדיקה בדיקה כזו.

11. המשטרה השלימה עם החלטת בית המשפט. לא נתבקש עיכוב ביצוע החלטת השחרור ובשלב מאוחר יותר גם הוחלט לגנוז את תיק החקירה, בעילה של היעדר ראיות מספיקות להוכחת אשמה פלילית. המבקש פנה בבקשה, באמצעות בא-כוחו, לשינוי עילת הגניזה, וביום 13.06.2022 נתקבלה בקשתו - על ידי הגורם המוסמך לכך בפרקליטות - ועילת גניזת התיק שונתה לחוסר אשמה. מכאן הבקשה, שהוגשה במהלך הפגרה ועל כן הועברה לפניי במסגרת תורנות.

ג. עיקר טיעוני הצדדים:

12. בבקשה מתוארת השתלשלות העניינים הנ"ל, תוך הדגשת החלטת הפרקליטות לשינוי עילת הגניזה וצירוף הבקשה לפרקליטות והחלטתה בה. ב"כ המבקש הטעים כי מדובר, כך לשיטתו, במעצר ש"לא היה צריך להגיע לעולם"; שכן המבקש נחקר בחשד לביצוע עבירה של פגיעה בפרטיות, שאינה סומנת בחובה עילת מעצר אינהרנטית, מה גם שמדובר במבקש ללא כל רישומים קודמים.

13. לטענת ב"כ המבקש, המשיבה עמדה על מעצרו של המבקש ללא חשד סביר וללא עילת מעצר, תוך שביקש ללמוד זאת בין השאר מכך שלא התבקש עיכוב ביצוע החלטת השחרור (ר' בסעיף 25 לבקשה) וכן מהחלטת הפרקליטות לגנוז את התיק מחוסר אשמה (שם, בסעיף 28). עוד נטען, כי "מקריאה בתיק החקירה עולה, כי החשד לא היה מבוסס דיו אלא נבע מהשערה של שכנה שהיא זו שהבהילה קטינה שהלכה עשרות מטרים לפני המבקש" (שם, בסעיף 26). עם זאת, אין בבקשה הפניות ספציפיות לחומרי החקירה (לא ברור מהיכן נשאב הנתון של "עשרות מטרים") ואין התייחסות לכל ההתנהגויות המחשידות - להבדיל מהמוזרות - של המבקש, ובהן ההסתובבות הבלתי מוסברת בשכונה, ההתקלות עם הקטינה ובמיוחד שינוי כיוון ההליכה בעקבותיה, כאשר מדובר בילדה בת 12.

14. בדיון שנערך לפניי ובמענה להערת בית המשפט הבהיר ב"כ המבקש כי אינו מבקש להיבנות כיום מההחלטה בדיעבד אודות גניזת התיק מחוסר אשמה, והיה מגיש את הבקשה גם אם עילת הגניזה היתה נותרת חוסר ראיות (בפרוטוקול, עמ' 11 ואילך). ב"כ המבקש חזר וטען כי מרשו נעצר רק משום היותו

אדם מוזר ודובר שפה זרה, תוך תגובה בלתי מידתית של השכנה ושל המשטרה. עוד הדגיש ב"כ המבקש כי פעולות החקירה שצוינו בדיון לפני שופט המעצרים לא הצדיקו את הארכת המעצר, שכן בדיקה פסיכיאטרית אינה יכולה להצדיק מעצר ואם היה רצון לגבות הודעה מאשתו של המבקש, ניתן היה לעשות זאת מיד שכן היא חיכתה למבקש מחוץ לתחנה.

15. ב"כ המשיבה, מצידו, טען כי החלטת הקצין הממונה לעצור את המבקש עד לדיון בעניינו בפני השופט התורן היתה החלטה סבירה, שהתקבלה בהתבסס על הראיות והמסמכים שהונחו לפני הקצין הממונה ובהתחשב בעילות המעצר הקבועות בדיון. ב"כ המשיבה הפנה להודעת הקטינה - שתוארה כאמור לעיל - והדגיש במיוחד את החשש שהעלתה לגבי קיומה של מתלוננת נוספת, דהיינו: את העובדה שבפני הקצין הממונה עלה חשד ליותר מאירוע בודד. עוד הפנה ב"כ המשיבה לפוסט שהעלתה השכנה ולאמור בו, וכן לעובדה שהמבקש לא נתן הסברים להתנהגותו - בפרט בכל הנוגע לקטינה.

16. בנסיבות אלה, מהחומרים שעמדו לפני הקצין הממונה עלה חשד כי מדובר באדם מבוגר העוקב אחר קטניות בשכונה, אולי על רקע פסיכיאטרי, ועל כן התקיימה עילת מעצר של מסוכנות. עוד הטעים ב"כ המשיבה את בריחתו של המבקש מזירת האירוע, שכמו-מאליה ביססה עילת מעצר נוספת, של חשש לשיבוש. במהלך הדיון לפני הדגיש ב"כ המשיבה כי יש לבחון את שאלת סבירות החלטת הגורם המנהלי - הקצין הממונה - בזמן אמת, ובנתונים אלה מדובר בהחלטה שבהחלט מצויה במתחם הסבירות.

ד. דיון והכרעה:

17. לאחר שקראתי את נימוקי הבקשה ותגובת המשיבה, וכן שמעתי את טיעוני הצדדים בעל-פה וקיבלתי לעיוני את תיק החקירה, אין בידי להיעתר לבקשה.

18. על פי הוראות סעיף 38 לחוק המעצרים - שכותרת השוליים שלו היא "**פיצוי בשל מעצר**" - בית המשפט רשאי לפסוק פיצוי כאמור אם מצא שלא היה יסוד למעצר או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת. מכאן, ועל כך אין ולא יכולה להיות מחלוקת, שאת שאלת סבירות החלטת המעצר יש לבחון בזמן אמת, בהתאם לנתונים שהיו לפני הגורם המחליט באותו הזמן, להבדיל מבראייה שבדיעבד בין בחוכמה ובין בשיקולים שלאחר מעשה (השווה ע"פ (מחוזי חי') 38219-07-15 **מדינת ישראל נ' חג'אזי** (19.11.2015)).

19. ניתוח חומרי החקירה, כאמור בהחלטה זו, מלמד כי לא ניתן, כלל ועיקר, לקבל את טענת המבקש לפיה הוא נעצר אך בשל היותו תימהוני שאינו דובר עברית. לפי דבריו, המבקש החליט "**פתאום**" להסתובב בשכונה, "**אולי**" כדי לשכור דירה. לאחר מכן הוא נתקל בצורה מוזרה בקטינה. עד כאן, לכאורה מוזרות או תימהונות גרידא. ואולם, מעשיו של המבקש לא הסתיימו בכך. לאחר ההיתקלות שינה המבקש את כיוון הליכתו והחל ללכת אחרי הקטינה - כל זאת כאשר הוא גבר מבוגר, הקטינה היא ילדה בת 12 ההולכת לבדה, וכזכור הוא מסתובב בשכונה כדי אולי לשכור דירה. אך גם בכך לא הסתכמו מעשיו המחשידים של המבקש, שכן כאשר השכנה שהבחינה במעשיו קראה לו, הוא הסתתר, הסתיר את פניו על מנת שתתקשה לצלמו ולאחר מכן נמלט מהמקום.

20. לדברים האמורים יש לצרף את הפוסט שפרסמה השכנה, ובמיוחד את האמור בסיפא להודעת

הקטינה, שבה מסרה פרטים ספציפיים אודות מתלוננת אפשרית נוספת - נתונים שהם כמובן מדאיגים במיוחד. צבר נתונים זה ביסס אפוא חשד סביר, נכון למועד קבלת ההחלטה על ידי הקצין הממונה, כי עסקין בגבר מבוגר המטריד ילדות בשכונה ולאחר מכן נמלט; ובנסיבות אלה לא ניתן לומר כי החלטת הקצין הממונה אודות הארכת המעצר והבאת המבקש לפני בית המשפט היתה בלתי סבירה. ממילא לא ניתן לומר כי לא היה יסוד למעצר, ואף אין נסיבות אחרות העשויות להצדיק פסיקת פיצויים למבקש.

21. העובדה שבדיעבד השלימה המשטרה עם החלטת השחרור אינה מלמדת, כלל ועיקר, כי המעצר הראשוני לא היה מוצדק. זאת ועוד: הניסיון ללמוד מהעובדה שלא נתבקש עיכוב ביצוע החלטת השחרור כי יש לפצות את המבקש אף עלול ליצור תמריצים שליליים למשטרה להרבות בבקשות לעיכוב ביצוע - פרקטיקה שעלולה להיות בעלת השלכות שליליות נוכח ההלכות הנוהגות בעניין החלטות בית המשפט בבקשות לעיכוב ביצוע.

22. והוא הדין בעניין החלטת הפרקליטות לקבל את בקשת המבקש לשינוי עילת גניזת התיק מחוסר ראיות לחוסר אשמה. גם אם בדיעבד החליטה הפרקליטות לקבל את הסבריו של המבקש, המייחסים את התנהלותו במהלך האירוע למזרות או תימהונות יוצאות דופן - ואגב כך יש להעיר, כי על אף שבהחלטת השחרור מצא בית המשפט להדגיש שרשם לפניו כי המבקש יפנה לבדיקה באופן עצמאי, לא הוצגו לפניו ממצאי בדיקה כאמור - אין בכך כדי ללמד שבמועד החלטת הקצין הממונה לא היה יסוד למעצר. בדיוק כפי שלא כל זיכוי מחייב פיצוי, כך גם לא כל מעצר בגין תיק שלאחר מכן נגזר - לרבות בעילה של העדר אשמה - מחייב פיצוי.

23. זאת ועוד, קביעה כי החלטה אודות שינוי עילת גניזה לחוסר אשמה מבססת בדיעבד בקשה לפיצויים בגין המעצר עלולה ליצור תמריץ שלילי נגד קבלת החלטות כאמור. אמנם בדיון שנערך לפני הבהיר ב"כ המבקש כי על אף האמור בבקשה הוא אינו מבקש כיום להסתמך על שינוי העילה בדיעבד לצורך קביעה כי מראש המעצר היה ללא יסוד. ואולם, לא למותר להעיר כי המדיניות השיפוטית הראויה היא לעודד את רשויות החקירה והתביעה לבדוק את עצמן באופן רציף, במהלך כל שלב ושלב משלבי החקירה והמשפט, ולחזור בהן או להימנע מלהמשיך בהליכים שבדיעבד מסתבר כי אינם נדרשים. לעניין זה ניתן ללמוד, בשינויים המחויבים, מהפרשנות שניתנה בזמנו להוראות סעיף 17(ד) לחוק המעצרים, באופן המאפשר לתביעה לחזור בה מכוונתה להגיש כתב אישום גם לאחר שהוגשה הצהרת תובע ומעצרו של חשוד אף הוארך לצורך זה (ר' בש"פ 4455/00 **מדינת ישראל נ' בדווי**, פ"ד נד(4) 794, 809-808 (2000)).

24. בשולי הדברים יש לציין עוד, כי בכל מקרה לא ניתן לפסוק - במסגרת הוראות סעיף 38 לחוק המעצרים, שעניין כאמור "**פיצוי בשל מעצר**" - החזר הוצאות שכר טרחת עו"ד ששילם המבקש לבא-כוחו דהיום, ככל שהן מתייחסות להוצאות בשל ייצוג המבקש בבקשות להשבת הטלפון הנייד שנתפס, לגניזת התיק או לשינוי עילת הגניזה. תפיסת טלפון נייד היא פעולת חקירה שאינה קשורה למעצר, והסוגיות של גניזת התיק או שינוי עילת הגניזה בוודאי שאינן קשורות לכך.

25. אשר על כן אין בידי להיעתר לבקשה ואני דוחה אותה.

ניתנה היום, יום חמישי י"א תשרי תשפ"ג, 06 אוקטובר 2022, בהעדר הצדדים.

[1] כל ההדגשות המופיעות בציטוטים שבהחלטה זו אינן מופיעות במקור והן תוספות של הח"מ. התוספות בסוגריים מרובעים, בתוך הציטוטים, באות ללמד על תיקון טעויות הקלדה. תיקונים לכתיב מלא תקני אינם מצוינים.